

Valmistelija: Tutkija Aili Jukarainen 26.3.2026
Luontoratkaisut

SYKE/2026/711

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Julkinen

Viite: Ympäristövaliokunta tiistai 07.04.2026 klo 10.00 / HE 30/2026 vp / Asiantuntijapyyntö
Asia: HE 30/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsälain, luonnonsuojelulain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta
<https://www.eduskunta.fi/FI/valiokunnat/Sivut/Asiantuntijan-kuuleminen-.aspx>

Suomen ympäristökeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää mahdollisuudesta lausua ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi metsälain, luonnonsuojelulain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta.

Keskitymme lausunnossamme luonnon monimuotoisuusnäkökulmiin.

Suomen lintulajeista 82 lajia on ensisijaisesti metsäympäristön lajeja. Näistä yhdeksän on uhanalaisia ja kahdeksan silmälläpidettäviä (Lehikoinen ym. 2019). Viimeisen lintudirektiivin raportoinnin (2025) mukaan myös yleisimpien metsälintujen määrät ovat vähentyneet merkittävästi. Peippokanta on laskenut kuuden vuoden aikana 7,2 miljoonasta parista 6,5 miljoonaan ja pajulintujen määrä vähentynyt 7,4 miljoonasta 6,1 miljoonaan pariin. 26 ensisijaisesti metsäelinympäristön lintulajia osoitti lintudirektiivin raportoinnin perusteella taantuvaa kehityssuuntaa viimeisen 12 vuoden aikajaksolla (Ympäristöministeriö 2025.) Metsien talouskäyttö aiheuttaa nykyisellään merkittävän paineen linnuille, ja kaikkien paineiden vähentäminen on tärkeää, jotta metsälintujen kantojen epäsuotuisa kehitys saadaan käännettyä. Vaikka lintuja kuolee merkittäviä määriä myös muutoin ihmistoiminnan seurauksena, vastuu toteuttaa lintudirektiivin 5 artiklan kieltoja metsien hakkuista koskevassa kansallisessa lainsäädännössä ei poistu.

Syke katsoo, että metsänhakkuut tulisi kieltää kokonaan kaudelta, joka kattaa suurimman osan metsälintujen pesinnöistä. Tämä tarkoittaisi pohjoisessa Suomessa 1.5.–31.7. välistä aikaa ja muualla Suomessa 15.4.–15.7. välistä aikaa. Näin pantaisiin täytäntöön hallituksen esityksessä ehdotettua asianmukaisemmin lintudirektiivin 5 artiklan alakohdat a) ja b) metsien hakkuiden osalta. Metsänhakkuiden kieltäminen kokonaan tärkeimpänä pesimäaikana on ainoa tapa toteuttaa 5 artiklan tarkoittamat kiellot kaikille selvällä tavalla, jotta vaatimus oikeusvarmuudesta täyttyy.

Sekä ehdotetussa metsälain 10 c §:n 1 momentissa että luonnonsuojelulain 82 §:ssä todetaan, ettei häirintä saisi aiheuttaa haittaa uhanalaisen ja harvalukuisen lintulajin lisääntymiselle tai muutoin merkittävää haittaa lintulajin kannan tyydyttävän tason ylläpitämiselle tai saattamiselle kyseiselle tasolle. Syke huomauttaa, että yksittäisen hakkuun aiheuttaman häirinnän aiheuttama haitta vaikuttaa lajin kantaan vain hyvin

harvalukuisten lajien tapauksessa. Useamman pesimäaikaan toteutettavan hakkuun aiheuttaman häirinnän vaikutukset kumuloituvat ja saattavat aiheuttaa vaikutuksia, joita näillä säännöksillä pyritään estämään.

Metsälain 10 c § Metsän hoitamisen ja käyttämisen rajoitukset linnuston huomioon ottamiseksi

Syke katsoo, ettei hallituksen esityksen mukainen rajoitettu kesäaikainen puunkorjuun kiello noudata EU:n tuomioistuimen Voore Mets-ratkaisua, jonka mukaan lintudirektiivin 5 artiklan a) ja b) -kohtien kiellot edellyttävät metsänhakkuiden kieltämistä lintujen pesintäaikaan. Ratkaisussa todetaan lintudirektiivin tahallisuuden koskevan myös tilanteita, joissa ihmisen toiminnalla ei ole tappamis- tai hävittämistarkoitusta, mutta joka kuitenkin sisältää hyväksynnän näiden mahdollisuudelle.

Hallituksen esityksessä metsälain 10 c § 1 momentiksi jätetään paljon vastuuta metsän hakkaajalle linnuston arvioimisesta ja lintuysilöiden kuolemaa, pesien vahingoittamista ja häirintää ennalta ehkäisevien toimien toteuttamisesta. Pykälän muotoilu ei kuitenkaan takaa, että sitä noudatettaisiin, jolloin lintudirektiivin oikeusvarmuuden vaatimus ei täyty. Komissio v. Belgia, C-415/01: *”Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kiistattoman sitovasti sekä niin yksilöidysti, täsmällisesti ja selvästi, että oikeusvarmuuden vaatimus täyttyy.”*

Linnuston arviointiin tarvittavia toimia ja lieventämistoimia ei kuvata esityksessä tavalla, jolla voitaisiin varmistua niiden riittävyydestä. Linnuston luotettava arviointi vaatii maastohavainnointia sekä erityisosaamista, jota ei hakkaajalla voida odottaa olevan. Erityisesti maassa pesivät linnut pyrkivät piilottamaan pesänsä eikä kaikkien pesien havaitseminen ole mahdollista. Lajitieto- ja metsäkeskusten tietojärjestelmät eivät sisällä kattavaa tietoa linnustosta. Ehdotetulla muotoilulla linnustosta ei saada luotettavaa käsitystä, toisaalta luotettavan tiedon hankkiminen olisi hakkuuoikeuden haltijalle työläs ja mahdollisesti kustannuksia aiheuttava prosessi, sillä arvioimisessa tulisi lähtökohtaisesti turvautua ulkopuoliseen apuun.

10 c pykälään esitetty säännös koskien edellisen sukupolven isojen haapojen, kolopuiden sekä pysty- ja maalahopuun säästämistä olisi parannus metsälakiin, mutta metsätalouden luontohaittojen vähentämiseksi se tulisi määrätä kaikkia hakkuita koskevaksi velvoitteeksi riippumatta ajanjaksosta tai metsätyypistä.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut myös erikoissuunnittelija Marita Arvela luontoratkaisut-yksiköstä.

Jakelu
Kopio

YmV@eduskunta.fi
kirjaamo@syke.fi

Asiakirja: SYKE/2026/711-3 Syken lausunto_YMv_valiokunta_HE 302026 vp

Seuraavat henkilöt (organisaationimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä) ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti. / Följande personer (i bokstavsordning efter organisationens namn) har undertecknat detta dokument elektroniskt. / This document has been electronically signed by the following persons (in alphabetical order according to their organization's name):

Leif Schulman, Suomen ympäristökeskus
Aili Jukarainen, Suomen ympäristökeskus, lajit

